

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/43/2023
Identifikačné číslo spisu:	1418203650
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1418203650.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu M. V. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX Č. XXX, zastúpeného Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners s.r.o., so sídlom Twin City Tower, Mlynské Nivy 10, 821 09 Bratislava, IČO: 47 239 921, proti žalovanému M. O. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX H. XX, zastúpenému advokátom Mgr. Marcelom Pélim, LL.M., so sídlom M. R. Štefánika 157/45, 017 01 Považská Bystrica, o zaplatenie 73.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/40/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. augusta 2021 sp. zn. 16Co/206/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 05. mája 2019 sp. zn. 22C/40/2018 konanie v časti zaplatenia úrokov z omeškania prevyšujúcich 8 % ročne zo sumy 73.000 eur od 01.01.2017 do zaplatenia zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 73.000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 73.000 eur od 01.01.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou doručitou dňa 11.07.2018 domáhal uloženia povinnosti žalovanému na zaplatenie 73.000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 73.000 eur od 01.01.2017 do zaplatenia a náhrady trov konania titulom zmluvy o pôžičke; neskôr vzal žalobu v časti zaplatenia úrokov z omeškania späť.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzatvorená ústna zmluva o pôžičke, na základe ktorej žalobca požičal žalovanému dňa 12.03.2012 a 14.03.2012 sumu 1.000 eur, dňa 26.11.2012 sumu 25.000 eur, dňa 24.05.2013 sumu 20.000 eur, dňa 26.06.2013 sumu 10.000 eur, dňa 17.12.2013 sumu 11.000 eur a dňa 29.07.2015 sumu 5.000 eur,

ktoré mal žalovaný vrátiť na základe žiadosti žalobcu, resp. po uzatvorení písomných zmlúv o pôžičke v zmysle dohodnutej doby splatnosti. Nakoľko medzičasom výška požičaných finančných prostriedkov dosiahla vyššiu sumu, žalobca v pozícii veriteľa a žalovaný v pozícii dlžníka uzatvorili dňa 02.01.2014 písomnú zmluvu o pôžičke, predmetom ktorej bolo prenechanie dlžníkovi sumy 68.000 eur. V zmysle jej čl. IV dlžník dňom podpísania zmluvy potvrdil prevzatie pôžičky v sume 68.000 eur a zaviazal sa túto sumu osobne vrátiť veriteľovi do 31.07.2014 v mieste veriteľovho zamestnania, prechodného alebo trvalého bydliska, alebo bezhotovostným prevodom na účet veriteľa. V závere zmluvy obe zmluvné strany vyhlásili, že si zmluvu prečítali, jej obsahu porozumeli a na znak súhlasu ju vlastnoručne podpísali. V čl. V zmluvy je uvedené, že „všetky predchádzajúce zmluvy o pôžičke uzavreté medzi tu uvedeným dlžníkom a veriteľom pred podpisom tejto zmluvy sa stávajú okamihom podpisu tejto zmluvy neplatné, s čím obidva subjekty bezvýhradne súhlasia.“ Z uvedeného je podľa okresného súdu zrejmé, že už pred podpisom písomnej zmluvy o pôžičke zo dňa 02.01.2014 bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená minimálne jedna predchádzajúca zmluva o pôžičke, ktorá sa v zmysle tohto ustanovenia stala „neplatnou“. Žalobca v konaní predložil ďalšie dve zmluvy o pôžičke, a to zo dňa 01.08.2014 a 31.07.2015 (hoci v úvode zmluvy sa uvádza dátum 01.08.2015). Zmluva zo dňa 01.08.2014 bola uzatvorená medzi stranami sporu deň nasledujúci po tom, ako mal žalovaný v zmysle predchádzajúcej zmluvy o pôžičke zo dňa 02.01.2014 žalobcovi vrátiť požičané finančné prostriedky vo výške 68.000 eur dňa 31.07.2014. Namiesto dodatku k pôvodnej zmluve, ktorým by sa predĺžila splatnosť pôžičky, strany sporu uzatvorili novú zmluvu o pôžičke, v zmysle ktorej sa s poukazom na čl. V zmluvy ruší predchádzajúca zmluva zo dňa 02.01.2014, pričom výška požičanej sumy 68.000 eur zostala nezmenená, avšak došlo k zmene v časti týkajúcej sa splatnosti pôžičky na dátum 31.07.2015. Následne žalobca do konania predložil zmluvu zo dňa 31.07.2015 resp. 01.08.2015 (keďže v tomto smere sú číselné údaje na zmluve nejednotné), v zmysle ktorej došlo k zmene obsahu záväzku žalovaného, ktorý sa zaviazal vrátiť žalobcovi požičanú sumu 73.000 eur do 31.12.2016.

1.2. Žalovaný sa s poukazom na reálny charakter zmluvy o pôžičke bránil tvrdením, že hoci zmluvy zo dňa 02.01.2014, 01.08.2014 a 31.07.2015 (resp. 01.08.2015) podpísal, peniaze neprevzal. Okresný súd vychádzal z výpovedí žalobcu, svedkyne Ľ. G. a listinných dôkazov a dospel k záveru, že žalobca požičanie uvedenej čiastky žalovanému preukázal.

1.2.1. Žalobca zaslal na účet žalovaného dňa 12.03.2012 a 14.03.2012 sumu vo výške 1.000 eur s textom „O. O. - pôžička“. Čiastku 25.000 eur (ktorú mal žalovaný použiť na investíciu do pozemkov Bory Mall) žalobca vybral zo svojho účtu dňa 26.11.2012. Následne žalovaný opätovne žiadal žalobcu o poskytnutie ďalších pôžičiek, a to dňa 24.05.2013 v sume 20.000 eur, dňa 26.06.2013 v sume 10.000 eur a dňa 17.12.2013 v sume 11.000 eur. Žalobca vybral zo svojho účtu dňa 24.05.2013 sumu 20.007 eur, dňa 26.06.2013 sumu 10.007 eur, dňa 17.12.2013 sumu 11.007 eur a dňa 29.07.2015 sumu 11.500 eur a vytvoril písomné zmluvy o pôžičke na 25.000 eur, 20.000 eur a 10.000 eur, ktoré zakaždým po zmene sumy pred žalovaným roztrhal. Keď suma pôžičky dosiahla 68.000 eur (po výbere 17.12.2013), uzavreli strany sporu dňa 02.01.2014 zmluvu o pôžičke na celú sumu.

1.2.2. O tretej zmluve o pôžičke žalobca tvrdil, že strany sporu ju uzatvorili jednak z dôvodu potreby navýšenia požičaných finančných prostriedkov na 73.000 eur ako aj z dôvodu opätovného predĺženia doby splatnosti pôžičky do 31.12.2016. Navýšenie sumy na 73.000 eur žiadal práve žalovaný, ktorý podpísanie zmluvy nepopieral, popieral reálne odovzdanie tejto sumy. Zvýšenie požičanej sumy žalobca odôvodňoval výberom zo dňa 29.07.2015 sumy 11.500 eur, z ktorých 5.000 eur odložil pre žalovaného a 6.000 eur ponechal synovi na stavbu. Uvedené navýšenie sumy podľa okresného súdu korešponduje s uzatvorením poslednej zmluvy o pôžičke zo dňa 31.07.2015, resp. 01.08.2015 (rozporné dátumy v zmluve súd prvej inštancie označil za zrejmú nesprávnosť, nespôsobujúcu neplatnosť zmluvy ako celku). Aj samotný žalovaný potvrdil, že žiadal pôžičku navýšiť o ďalších 5.000 eur, pričom ani podpísanie poslednej zmluvy nerozporoval.

1.3. Obranu žalovaného o reálnom neprevzatí finančných prostriedkov v priebehu konania potom okresný súd vyhodnotil ako účelovú a nedôveryhodnú. Uvedol, že žalobca logicky a presvedčivo popísal postup pri uzavieraní jednotlivých zmlúv a odovzdaní peňazí žalovanému, logicky a presvedčivo zdôvodnil existenciu troch zmlúv o pôžičke aj zmenu údajov v nich uvedených. Neformálnejší postup pri uzatváraní jednotlivých zmlúv vyznieva logicky aj v kontexte preukázaných blízkych dôverných vzťahov medzi stranami sporu.

1.4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca uzavrel so žalovaným ústne aj písomné zmluvy o

pôžičke v celkovej výške 73.000 eur, ktorú žalovaný v lehote splatnosti (do 31.12.2016) nevrátil. Uviedol, že väčšinu dôkazov predstavovali iba nepriame dôkazy, avšak tieto vo svojom súhrne a v spojitosti s jediným priamym dôkazom (zmluvami o pôžičke) poskytujú dostatočný podklad pre záver, že k poskytnutiu pôžičky žalovanému skutočne došlo. Navyše, za situácie, aká bola v prejednávanej veci (pri odovzdaní peňazí nebol okrem žalobcu a žalovaného nikto iný prítomný) by iba formálne spochybnenie zmluvy žalovaným a zamietnutie žaloby z tohto dôvodu (ako sa dožadoval žalovaný) nevedlo k spravodlivému výsledku.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania žalovaného rozsudkom z 31. augusta 2021 sp. zn. 16Co/206/2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil (I. výrok). Žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II. výrok).

2.1. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu, konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP) a v podrobnostiach poukázal na dostatočné skutkové a právne zdôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sa súd prvej inštancie dôsledne vysporiadal so všetkými právne relevantnými aspektmi prejednávaneho prípadu; dostatočne rozviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, uviedol stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, ako aj výsledky vykonaného dokazovania s tým, že citoval právne predpisy, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré adekvátne vysvetlil.

2.2. Odvolací súd doplnil, že žalovaný nepopieral pravosť listinných dôkazov - 3 ks zmlúv o pôžičke, je teda zrejmé, že podpísaním listín prejavil svoju vôľu o obsahu v listinách zachytenom, resp. urobil vyhlásenie v listinách obsiahnuté. Súd prvej inštancie správne, v spojení s ďalšími vykonanými dôkazmi, vrátane dôkazu spornými listinami, v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, vyhodnotil pravdivosť tvrdenia žalovaného o dôvodoch, pre ktoré popieral pravdivosť listín. Úsudku súdu prvej inštancie nemožno vyčítať rozpor s formálnou logikou, či extrémny rozpor s obsahom spisu. Za nedôvodnú považoval odvolací súd námietku žalovaného, že súd prvej inštancie iba nekriticky prevzal tvrdenia žalobcu, keď jeho obranu založenú na tom, že zmluvy opakovane podpísal, pretože dúfal, že žalobca mu peniaze reálne poskytne, vyhodnotil za nelogickú a nepresvedčivú, a že bez ďalšieho vysvetlenia neuveril jeho tvrdeniu, že peniaze si chcel požičať, pretože uvažoval o odchode do civilu a chcel „rozbehnúť“ podnikanie v oblasti kamiónovej prepravy, nakoľko z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia takáto jednostrannosť, či nekritické preberanie tvrdení žalobcu nevyplyva.

2.3. Za nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalovaného, že žalobca preukázal výber hotovosti iba v sume 66.000 eur. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že žalobca dňa 26.11.2012 vybral zo svojho účtu sumy 10.000 eur a 15.000 eur, dňa 24.05.2013 sumu 20.007 eur, dňa 26.06.2013 čiastku 10.007 eur, dňa 17.12.2013 11.007 eur a dňa 29.07.2015 sumu 11.500 eur, pričom vysvetlil, že zo sumy 11.500 eur vybranej dňa 29.07.2015 dal 5.000 eur žalobcovi. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie kategoricky odmietol jeho tvrdenie o vrátení čiastky 2.000 eur v rámci sumy 15.000 eur, ktorú vložil na účet žalobcu dňa 19.11.2012 odvolací súd poukázal na záver okresného súdu, že suma 13.000 eur nemohla byť pôžičkou žalobcovi ako tvrdil žalovaný, pretože podľa vykonaného dokazovania (výpisov z účtu žalobcu) vyplynulo, že žalobca mal dostatok finančných prostriedkov a nepotreboval si peniaze požičať od žalovaného. Zároveň treba zdôrazniť, že žalovaný použil tento argument dávno po tom, ako mal možnosť uviesť podstatné skutkové tvrdenia na svoju obranu a predložiť k nim dôkazy. Skutočnosť, že pôžičku 2.000 eur z marca 2012 vrátil začal žalovaný tvrdiť až v podaní z 22.03.2019 označenom ako „vyjadrenie žalovaného k výsluchu žalobcu“ (č. l. 166) bez toho, aby zároveň toto svoje tvrdenie preukázal a bez toho, aby zároveň tvrdil, že sumu 2.000 eur vrátil tak, že na účet žalobcu vložil celkom 15.000 eur. Žalovaný následne až na pojednávaní (poslednom) súdu dňa 15.04.2019 predložil potvrdenie Poštovej banky, a. s. o vklade v hotovosti zo dňa 19.11.2012 v sume 15.000 eur, ktoré neobsahovalo popis účelu vkladu. Až na tomto pojednávaní začal tvrdiť, že zo sumy 15.000 eur časť zodpovedajúca sume 2.000 eur bola vrátením pôžičky a zostávajúca časť mala byť predmetom „inej dohody“ medzi stranami nesúvisiacej s týmto sporom. Až na výzvu

súdu prvej inštancie, aby objasnil, prečo je na tomto doklade uvedená suma 15.000 eur, keď suma pôžičky bola 2.000 eur začal tvrdiť, že suma 13.000 eur bola pôžičkou, ktorú poskytol žalobcovi a suma 2.000 eur bola vrátením pôžičky. Bez ohľadu na to, že tento argument ako celok nemožno považovať za pravdivý, účelovosť tvrdenia žalovaného možno vidieť aj v tom, že pokiaľ jeho obrana bola založená iba na tvrdení, že finančné prostriedky mu žalobca reálne neodovzdal, táto zjavne nemohla obstať, pokiaľ ide o sumu 2.000 eur, pretože túto žalobca poskytol žalovanému bezhotovostne na účet.

2.4. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie tvrdiac existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. a) Civilného sporového poriadku. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec tomuto vrátil na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Po zhrnutí priebehu súdneho konania žalovaný uviedol, že v snahe získať pôžičku vo výške 68.000 eur žalovaný žalobcom predložené písomné zmluvy o poskytnutí pôžičky podpísal, no ich obsah neskúmal. Podpisoval ich v dobrej viere ako formalitu a doklad, na základe ktorého mu žalobca peňažné prostriedky poskytne. Podpísanie zmluvy o pôžičke s textom, podľa ktorého deň podpísania zmluvy je zároveň potvrdením prevzatia pôžičky, nie je dôkazom o reálnom odovzdaní predmetu pôžičky. Ani jednotlivé výbery nie sú dôkazom, priamym alebo nepriamym, žeby tieto finančné prostriedky mali byť poskytnuté žalovanému. Žalobcom predložený rozvrh hodín svedčí iba o tom, kde a kedy sa mal nachádzať, nie o tom, či od žalobcu prijal predmet záväzku. Súčet súm preukazujúcich výber hotovosti dňa 26.11.2012, 24.05.2013, 26.06.2013 a 17.12.2013 predstavuje sumu 66.000 eur. Žalobca nepredložil listinný dôkaz preukazujúci výber hotovosti dňa 29.07.2015, z ktorej časť 5.000 eur mala byť poskytnutá žalovanému ako pôžička. Súd nevyhodnocoval, prečo žalovaný na účet žalobcu dňa 19.11.2012 zaslal sumu 15.000 eur, z ktorej časť 2.000 eur predstavovala vrátenie predošlej pôžičky. Súd sa nezaoberal tvrdeniami žalovaného, že zmluva bola podpisovaná až po jeho návrate z dovolenky t. j. po 08.01.2014. Podľa názoru žalovaného postupom prvoinštančného aj odvolacieho súdu mohlo dochádzať k pravidelným porušovaniu jeho práva na spravodlivý proces bez spravodlivého vyhodnotenia dôkazov. Rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci, na nesprávnych skutkových zisteniach a na neúplnom dokazovaní. Žalovaný tiež uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, či bola zmluva platná, keďže nebolo preukázané reálne odovzдание predmetu pôžičky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu namietol nedostatočné vymedzenie a odôvodnenie dovolacieho dôvodu z hľadiska viazanosti dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Žalovaný neoznačil nijaké rozhodnutie dovolacieho súdu, na základe ktorého by bola založená prípustnosť dovolania podľa § 421 Civilného sporového poriadku. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Zdôraznil blízky priateľský vzťah žalobcu a žalovaného aj to, že žalovaný relevantne na pojednávaní nerozporoval skutočnosti uvádzané žalobcom. Žalovaný vďaka vzájomnej dôvere vedel, že žalobca disponuje voľnými peňažnými prostriedkami aj to, že osobám zo svojho okolia peniaze požičiava. Po požičaní nižších súm požiadaval s odstupom času o pôžičku väčšej sumy peňazí s výslovnou požiadavkou na ich odovzдание v hotovosti. Žalobca následne zhotovil písomné zmluvy o pôžičke a žalovaný opakovane podpísal vyhlásenie, že peniaze prevzal. Námetka žalovaného o neodovzdaní peňažných prostriedkov je námietkou skutkovou, nie právnou. Žalobca navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť; uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a)

CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napr. v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“. Žalovaný, ako je zrejmé aj z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP), takto nepostupoval, iba v ods. III na str. 6 dovolania uviedol, že „Rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, či bola zmluva platná, keďže nebolo preukázané reálne odovzdanie predmetu pôžičky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP“. Dovolací súd konštatuje, že takúto právnu otázku súdy v základnom konaní vzhľadom na ich skutkový záver o tom, že k odovzdaniu predmetu pôžičky došlo, neriešili.

7. Z obsahu dovolania je však zreteľné, že dovolateľ namietal aj nesprávny procesný postup súdov znemožňujúci žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo je v prípade dovolania smerujúceho proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Konkrétne dovolateľ tvrdil nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu a vady pri hodnotení dôkazov.

8. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu tvoriacich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko).

9. Dovolateľ konkrétne vytkol, že sa (okresný) súd nevysporiadal s jeho tvrdením, že rozvrh hodín nesvedčí o tom, že žalovaný prijal pôžičku. Dovolací súd poukazuje na bod 24. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý z predloženého rozvrhu hodín vyvodil, že žalovaný sa mal vyskytovať na pracovisku v dňoch, kedy žalobca vykonával výbery hotovosti zo svojho účtu. Záver o tom, že rozvrh hodín svedčí o prijatí predmetu záväzku žalovaným od žalobcu z uvedeného listinného dôkazu súd prvej inštancie (ani odvolací súd) nevyvodili. Aj tvrdením žalovaného, že k podpisu zmluvy o pôžičke došlo nie 02.01.2014, ale po jeho návrate z dovolenky 08.01.2014, sa súdy zaoberali, o čom svedčí ods. 12 rozsudku odvolacieho súdu. Výplýva z neho, že táto skutočnosť nemá vplyv na platnosť zmlúv o pôžičke, ktorých podpisy žalovaný v priebehu konania nerozporoval.

10. Dokazovanie je časťou občianskeho sporového súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava

vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

11. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúci súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. O nesprávne hodnotenie dôkazov naplňajúce dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP môže ísť aj vtedy, ak súdy pri rozhodnutí vychádzali zo skutočností, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo brali za základ svojho rozhodnutia určitú skutočnosť úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistili určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho vyplýva z vykonaného dokazovania.

12. Ak žalovaný tvrdí, že súd prvej inštancie založil rozsudok (aj) na neúplnom dokazovaní, dovolací súd uvádza, že žiadnu z vád uvedených v bode 11. toho rozsudku v procese vykonávania a hodnotenia dôkazov v prejednávanej spore, ktorá by predstavovala porušenie práva na spravodlivý proces, nezistil. Okresný súd ani odvolací súd nevychádzali pri skutkovom závere o tom, že k naplneniu písomne uzatvorených zmlúv o pôžičke došlo aj reálne iba z textu zmluvy, podľa ktorého deň jej podpísania je zároveň potvrdením prevzatia pôžičky, ale starostlivo vyhodnotili aj všetky ostatné, hoci nepriame dôkazy (t. j. tie, ktoré potvrdzujú alebo vyvracajú určitú skutočnosť pomocou inej skutočnosti). Vychádzali aj z okolností, za ktorých boli zmluvy o pôžičkách postupne uzatvárané (napr. z veľmi dobrého kolegiálneho aj priateľského vzťahu žalobcu a žalovaného, z toho, že žalovaný o poskytnutie pôžičiek (aj) za účelom realizácie investícií žiadal a mal vedomosť, že žalobca disponoval dostatkom financií na ich poskytnutie, z časových súvislostí medzi výberom financií z účtu žalobcu a podpisom písomných zmlúv o pôžičke aj z toho, že žalobca požičiaval peniaze aj iným osobám). Dovolací súd nezistil ani nesprávnosť vyhodnotenia dokazovania pri ustálení výšky sumy požičaných peňazí, ktorú tvrdil dovolateľ. Súčet súm vybraných z účtu žalobcu v dňoch 26.11.2012, 24.05.2013, 26.06.2013 a 17.12.2013 je 66.000 eur (25.000 + 20.000 + 10.000 + 11.000), pôžičky z 12.03.2012 a zo 14.03.2012 boli spolu 2.000 eur a v júli 2015 bola odovzdaná čiastka 5.000 eur, čo celkovo predstavuje sumu 73.000 eur. K prevzatíu posledne uvedenej sumy 5.000 eur v júli 2015 súdy uviedli, že žalovaný svojou výpoveďou potvrdil, že požiadal žalobcu o navýšenie pôžičky o 5.000 eur a zmluvu o požičaní celkom 73.000 eur obsahujúcu klauzulu o súčasnom prevzatí predmetu pôžičky zo dňa 31.07.2015 (resp. 01.08.2015, keď sa súdy nižších inštancií vysporiadali aj s týmito dátumami) podpísal. Výber čiastky 11.500 eur, z ktorej 5.000 eur bolo odovzdaných ako pôžička žalovanému, z účtu žalobcu vedeného v Poštovej banke, a.s., bol podľa bodu 18. odôvodnenia rozsudku okresného súdu preukázaný výpisom z tohto účtu, hoci dovolateľ tvrdí, že listinný dôkaz preukazujúci výber hotovosti dňa 29.07.2015

listinným dôkazom preukázaný nebol.

13. Na základe zhora uvedeného dovolací súd, vyhodnotiac dôvody dovolania tvrdené dovolateľom uzatvára, že nastolenú právnu otázku odvolací súd neriešil, preto v tomto prípade dovolateľ v dovolaní nevymedzil právnu otázku, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdenej existencii vady zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP), naplnenie ktorého ale dovolací súd nezistil, dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

14. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.